

Ujon-
sz üz-
ben a
(a kapu
rőseim,
ég szí-
zlettel

lak
mek, női,
hellények,
erezhetők

szemben.)
Minden
a. 000

an és
nap,
en.

mar
dvár.

a mé-
őimet,
téli

ek

angol
ok is.

speci-
e mel-
aerók-
k
ges
bóság

anu 7.

180 Lel
110 "
100 "
130 "
600 "

ba!

efon 172.

eket

kat

eket

eket

óbban

olhat

anu 9.

Satu-Mare, 1925. év december 14.

Ara 4 lei

V. évfolyam 49. szám.

Hétfői

Friss Újság

Felelős szerkesztő:

Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon: 304. Szerkesztőség
és kiadó hivatal Str. Mihai.
Viteazul (Rákóczi-u. 16. sz.)

Adalék az alkot- mány ötödik szakaszába.

A bukovinai Dornavatra fürdőhely előljárásága még a múlt évben telekeladásra árlejtést hirdetett, melyben többek közt az a kikötés szerepelt, hogy az árlejtésben csupán olyanok vehetnek részt, akik román nemzetiségűek, vagyis született románok. A városban él egy zsidó fiskális, aki Bukarestből költözött Dornavatrára, ő is ajánlatot adott be a telek megvásárlására. Az árlejtés napján azonban a bizottság elnöke közölte vele, hogy ajánlatát nem lehet figyelembe venni annál az egyszerű oknál fogva, hogy nem felel meg a leglényegesebb kelléknek, még pedig annak, hogy az ajánlattevőnek született románnak kell lenni. Az ügyvéd nem hagyta annyiban a dolgot, hanem megtelebbeszte a határozatot a legfőbb semmitűszékhez. A felelőbbzésben hivatkozott az alkotmány ötödik és nyolcadik szakaszaira, melynek értelmében minden állampolgár a törvény és a hatóságok előtt egyenlő faji és vallási különbségre való tekintet nélkül; utalt arra, hogy a belügyminiszterileg jóváhagyott pályázati feltételek az alkotmányos elvet sértik és állampolgároknak egész csoportját kisebbségi, másodrendű polgárokká bélyegzik. A semmitűszék amely a napokban foglalkozott a zsidó ügyvéd panaszával, feltűnést keltő határozatot hozott. — „Kétségtelen, — mondja a semmitűszék határozata — hogy az alkotmány tételes intézkedése szerint az összes román állampolgárok fajra és vallási származásukra való tekintet nélkül az összes tör-

vénnyal jogokat élvezik. A panaszt azonban mégis el kellett utasítani, mert a panaszos nem mutat rá arra, hogy milyen törvénysértést követtek el. Dornavatra községe a kérdéses ingatlan teljes jogu tulajdonosa és ehhez képest intézkedhetett annak sorsa felől. Jogát csakis a számvevőszéki törvény korlátozza, amelyik megszabja azt az eljárást, ahogyan a közjavak nyilvános árlejtés útján elidegeníthetők. Ennek a törvénynek egyedüli célja

az, hogy biztosítsa a minél nagyobb ár elérését és ilyenképpen a közérdekek védelmét. Ez a törvény sehol sem biztosítja az összes magánosok számára azt a jogot, hogy nyilvános árlejtésen résztvehessenek, sőt elenkezőleg, megengedi, hogy az árlejtéseken csak olyanok részvételét vegyék figyelembe, akik bizonyos feltételeknek megfelelnek. Ennélfogva Dornavatra községe előljárásága semmiféle törvénysértést sem követett el.”

A numerus clausus Genfben.

Kiebselsberg kultuszminiszter magyarországi beszéde.

(Genf, december 12.) Tegnap a népszövetség tanácsa előtti beszédében Kiebselsberg a numerus claususról a következőket mondta: — Bár a zsidók arányszáma az országban hat százalék, az egyetemeken a numerus clausus dacára a százalékszámuk mégis tízenkettő és tízenhárom között van. Van egy egyetem, ahol negyvenöt, sőt ugyanazon egyetem egyik fakultásán hatvanöt százalék a zsidó hallgató. Összefoglalva, kijelenti, hogy

a numerus clausus átmeneti intézkedés, amely tulajdonképpen csak papíron van meg.

Most, amikor még élénk emlékezetben él a proletárdiktátúra min-

den nyomora, az országot menekültek árasztották el, a megélhetés válságos lett, a középösztály helyzete bizonytalanra vált, a lelkekben feszültség uralkodik, akkor

a numerus clausus eltörlése könnyen szakadást okozhat a zsidó és keresztény társadalom között.

Beszédét nagy figyelemmel hallgatták a tanács tagjai, majd a tanács azt a határozatot hozta, hogy a kérdés tárgyalását elhalasztja, mert reméli, hogy a magyar kormány olyan intézkedéseket fog életbe léptetni, amelyek a népszövetség beavatkozását szükségtelemmé teszik

Eladnák a cári gyémántokat.

(Bukaresti, december 12.) — Moszkvában keresztül érkezett híradás szerint több amsterdami gyémánt-kereskedő Leningradba érkezett. A szovjet már az elmúlt esztendőben tárgyalásokat kezdett amsterdami gyémántkereskedők-

kel a volt cári gyémántok eladása dolgában s valószínű, hogy a gyémántkereskedők jelenlegi leningrádi útja az üzlet perfektválása és a gyémántok elszállítása dolgában történt.

Briand sikere.

Páris, dec. 12. Briand bejelentette a kamarában, hogy legközelebb törvényjavaslatot nyújt be a locarno szerződés ratifikálásáról. Költségvetési javaslatát a kamara tegnap elfogadta.

Az athéni löpor- rony felrobbant.

Athén, dec. 12. Az athéni löporrony a levegőbe repült. A robbanást a löszerek könnyelmű kezelése okozta. Sok katona életét veszítette. A sebesültek száma igen nagy.

Hindenburg a zsidók szolgája.

Berlin, dec. 12. A Hakenkreuz c. lapban cikkek jelennek meg, amelyek Hindenburg elnököt azaz vádolják, hogy a zsidók szolgálatában áll.

Angol lapok a magyar szanálásról.

London, dec. 12. Az angol sajtó meglegedéssel kommentálja a Magyarországról szóló népszövetségi jelentés kedvező hatását. A Daily News előtt a magyar ujjáépülés a legrozsásabb színben tűnik fel.

A Financial Times megállapítja azt, hogy a pénz elértéktelenedésének minden rossz következménye eltűnőben van.

A Daily Telegraph véleménye az, hogy az ujjáépülés kedvező előhaladás miatt a magyar mező gazdasági kölcsön előnyös feltételekkel lesz elhelyezhető.

Ezek a lapok kivül Londonnak valamennyi lapja foglalkozik a magyar ujjáépítés kérdésével és egyhangulag elismerik azt, hogy a legszebb mederben halad a teljes megvalósulás felé.

**Olók egyenruhák, sap-
kák** az igazgatóság által kiválasztott anyagból a megállapított olcsó árak mellett **ingylen** szabó műhelyében készen kaphatók és mérték után készülnék, Satu-Mare Deákter városához épület.

Legjobb találkozóhely a
Czegényi és Balogh
étterem

str. Petru Maior (Majláth-u.),
és str. Cuza Voda (Eötvös-u.)
sarok, hol szolid, pontos és
figyelmes kiszolgálás, izletes
ételek, saját termésti fajborok.
Abonensek jutányos árak
000 mellett felvételnek. 000

„Victoria“ kávéház ma
már meghitt találkozóhelye ugy
a családoknak, mint a fiatalság-
nak. Intim és kellemes szórako-
zást nyújt illusztrált lapjaival és
legjobb zenéjével. Minden este
állandó buffet s a legjobb fajbo-
rok.

„Nem tudom mi lehet a hiba” . . .

Szendrey nyilatkozik a szatmári közönségről.

Jelentős bérletállománnyal, szép kilátásokkal indult az idei szezon, de szinte érthetetlenül, a biztató nekiindulás sehogységgel akart tovább folytatódni: a második hónapban már a zátonyra jutás veszedelem fenyegette. Pedig, amit a Szendrey Mihály jónevűtől igényeltünk, azt mind busásan megkaptuk: jó társulat, nívós, változatos műsor (tanítva sorozatos operaelőadásokkal) és mégis döcög Thalia szekere — a bérletközönségen kívül nem látogatták a színházat, üresek a napi kasszák. Mi ez? A logika vonalán nem lehetne eljutni ehhez a szomorú következményhez, a magyarázatot a közönség kiszámíthatatlan szeszélyességében kell keresnünk. A közönség szeszélyesebb, mint egy primadonna (még a mi volt primadonnánknál is szeszélyesebb) — mindezt egy véletlen hangulatváltozásra kell bírni — talán még elkövetkeznek a nagyon kidermedelt főblós házu esték.

Szendrey Mihály, aki hosszú szinigazgatói pályájának ezen a szomorú etapján is bizakodással teljesíti a kulturhivatását, a következőkben nyilatkozik a hálátalan szatmári közönségről.

Ne azt kérdezze kedves barátom, hogy én megvagyok-e elégedve, hanem a közönség megvan-e elégedve? erre azt felelem, hogy nem vagyok tisztába magam sem a város intelligens közönsége különösen a bérletkés személyesen fejezik ki a meglegedésüket jelen vagyok a bérlet fizetésénél és olyan kritikát hallottam, «hogy soha szívesebben nem fizettem a bérletet, mint most» de aztán vannak azok akik nincsenne megelégedve nem a társulattal ugyan, sem az előadással, hanem a műsorral. Van egy rész bérlet aki a próba előadásokat kéri gyakrabban van aki viszont a próba darabok ellen tiltakozik hiába hivatkozom, hogy Zsába ötéves vendég, ma pénz keres, Boszorkány, Bizánc, Antónia érdemes arra, hogy egyszer megnézzék, de csak próza! de hát még olyan szinigazgató nem volt aki mindenkit ki tudott volna elégíteni egyet alkalmasan elismer mindenki, hogy rendszer fegyelem becsületes működéssel igyekszünk kielégíteni a közönséget. No most már megfelelek arra is, hogy én miként vagyok megelégedve? Hát bosszúságom meg a jó közönség, hiszen nem azokra szól akik támogatnak és a kevesek akik járnak színházba, hanem azokra akik távol maradnak állandóan akármit adunk, de harmadik hónapban constafaltaijuk, hogy egyetlen egy esetben volt tele a színház a nótáskapitányra, ellenben a legelszomorítóbb, hogy nemcsak hétköznapon, hanem ünnepnapon vagy vasárnapon is fél vagy egynegyed ház előtt jatszunk, de a legelszomorítóbb, hogy Tosa előadása három vendéggel, üres ház előtt folyt le. En megértem ezt, ha a közönség

kíván valamit a szinigazgatótól a jó szinigazgatónak azt teljesíteni kell, de honnan tudjam, hogy miért marad távol a közönség? a szomorú tény az, hogy anyagilag nem bírjuk a mai viszonyok között még egy jó menő színház is alig-alig tudja fedezni kiadásait hát még ha a színház

Ahol a kecskepásztor is Schopenhauert olvassa

— Palesztina kulturális életéből —

A palesztinai viszonyokról érdekes felvilágosítást kaptunk egy nemrégiben Szatmára visszaérkezett kereskedőtől, aki főképpen a helyzet tanulása céljából tartózkodott az új országban.

— Palesztinában ezélt öt évvel — mondotta — alig élt ötvenezre zsidó, ma már százötvenezre emelkedett a számuk. A zsidó lakosság létszámának rohamos emelkedése főképpen a törekvő fiataloknak köszönhető, amelyek évek óta a legnehezebb testi munkát végzi és műveli a földet. Me már olyan állapotok uralkodnak Palesztinában, hogy néhány év múlva a világ egyik legfontosabb gazdasági tényezőjévé válik. A termelő munka zavartalanul folyik és az a félmillió arab, aki Palesztinában él, ha nem is támogatja a bevándorolt zsidóságot, de nem is górdít akadályokat munkájára. A zsidók és az arabok közt különben nincsenek oly

nem megy — pedig sajnos nem megy.

Szendrey, a fáradhatatlan kulturharcos önmagában keresi a hibát. A közönsége utasításait kéri ez a nagyszerű szinigazgató, aki évtizedeken át komoly kötelességtudással és nagyszerű rátermettséggel szolgálta egy nagy kulturális igényes közönséget, amely ma is visszakiívja őt. A szatmári közönség nézzen egy kicsit magába és nézzen be a színházba, ahol félházas előtt mennek a legpompásabb előadások.

és ellenentétek, mint azt Európában hiszik. A bevándorlási kontingens évről-évre emelkedik, míg néhány évvel ezelőtt a bevándorlók száma ötszáz volt havonta, ma már havonként négyezer ember keres új otthon Palesztinában.

— Ami a zsidó kulturát illeti, annak jellemzésére elmondom a következőket: Egy alkalommal, séta közben a hegyek között tizenhatszáz éves kecskepásztorra akadtam. Egyszerű zsidó gyerek volt és amíg kecskéi körülülte ugráltak, Schopenhauert olvasta. A palesztinai zsidó napal földet művel és este komoly irodalmat olvas, vitatkozik. A tárgyalási nyelv természetesen a héber. A jeruzsálemi egyetemnek most még csak két fakultása van. Kémia és a héber zsidó tudományok fakultása. Az előbbinek ötven, az utóbbinak százhusz hallgatója van.

Kodelkáné ténsasszony.

Mikulás napján, amikor a jó kisgyermek ablaka kitett cipőjét szinültig tölti mogyoróval, cukros mandulával Mikulás apó, ezen a kedves, ajándékozó napon a Krampusz vigyorogva öltöztette ki a nyelvet s a szenzációra éhes pesti publikumnak kinos meglepetéssel kedveskedett.

Ez a mikulásnap meglepetés ennyi volt: fellépett a Kodelkáné.

— A Kodelkáné? Hol is hallottam ezt a nevet, honnan ismerem ezt a hölgyet? — kérdez, emlékeid között kutatva, nyájas olvasó. — Miért is olyan szenzációs, kinos a hír, hogy Kodelkáné fellépett.

Igen, Kodelkáné egy érdekes asszony.

A Léderer gyilkossá törtélméből ismerjük a nevet. De csak úgy mellékesen. Nem emlékezem már arra, hogy hányszor ájult el és hogyan tépte gondosan ápoló frizuráját, amikor megtudta, hogy az a két emberállat hasába aprította a hidegfelvágottak és pástétomok mesterét: Kodelka hentesmestert. Nem tudom, milyen szabású, milyen mély kivágású gyászruhával áldozott „áldott jó ura” emlékének. Kévszét éreztünk Kodelkáné iránt nem is tudtuk ugyszólván, hogy van, fájdalmában nem igen osz-

tozkodtunk. Csoda ez? Hiszen a Kodelka előtt százezer és millió embert morzsoltak darabokra a nagy hekatombában s akkor sem fájt úgy általában, hogy ép emberekől moskos hullacafákat gyárt a pergőtűz és a szuronyroham. Miért fájt volna pont a Kodelkáné sorsa? Ami érdekelt ebből a Léderer-féle borzalom-történetéből, az csak az események romantikája volt. Ami incsiklandozó idegborzongató volt. A viszony, a Léderer féltékenysége, a gyilkosság és a feldarabolás! Ez izgatott engem is, téged is és mindnyájunkat. Hol maradt el ebben a szenzációra éhes felcsigázottságban, a bánatos, megtöretszívű özvegy: a Kodelkáné?

Tudja Isten mégis csak furcsa, hogy egy ilyen rendes, szolid polgári nő, egy anya, egy feleség, mennyire eltűnt a Léderer-ügy lavinájában. Csak a Léderer Mici lett nagynő, világraszóló híresség. Kodelkáné megmaradt józsefvárosi bánatos özvegynek, névtelen statisztaként egy közepes borzalmakat rejtgető bűnügyi színjátékban. Lám, lám, ilyen rossz a világ, ilyen hálátlan, felelőtlen.

A vadállatás gyilkosok, Léderer és Léderéné már túl vannak

mindenen. Mögöttük bezárult az élet kapuja. Bitófa és életfigyeltani fegyház érnékában tépelődhetnek a lét országutjának borzalmas stációiról.

És az ember, aki az események sodrában sóvárogva várta az erkölcs és jogrend diadalát, a bűnösök példát statuáló megbüntetését, már megkönnyebbülten fel-lélekzett. Finita la commedia!

Pedig dehogy is ért véget ez a felháborító rémdráma. Hátra volt még a java, a zamata, a pikantériája.

Kodelkáné letette az özvegyi fátyolt. És hogy a világnak megmutassa magát, hogy mindenkinek hirt adjon létezéséről, fellépett a színpadon. Valami gyermekfelruházi akció táncsal egybekötött műsoros estélyén kuplét énekel a Kodelkáné. Persze, rettenetes embertömeg csődült össze. Hát hogyné, a Kodelka véres cafatait már régeu megették a férgek. Léderernek már fonják a kötelet és a Mici is penészesedik a ridég cellában, de az ügynek még nincs vége, mert ime jön a Kodelkáné, hozza őt a Mikulás puttonya és leteszi egy hangversenydobogóra, hadd daloljon ott a drága nő.

Wilde Oszkar gyönyörű mesét írt a csalagányról, aki a rózsafa tövisével győtorzte véresre a szívét, hogy dala annál fájdalomabb, igazább csengéssel gyönyörködtesse a tavaszi éjszakában enyelgő szerelmeket. De a Kodelkáné nem csalagány. Csak pesti procc. Aki a háta mögött settenkedő kísértetektől sem rettegve, kiáll a pestek elé és rekedi csunya, lahangan belekezdett egy dalba. Egy kupléba.

„Nga is csak olyan, mint a többi” — fuvalázta a közönségnek, mintegy bizonyítva azt hogy ő, már mint Kodelkáné, cseppet sem olyan, mint a többi özvegy. Ő bizony kiáll, rekedten, hang nélkül is, hiszen ő Kodelkáné. Özvegy Kodelkáné. Egy derék, fejlethetetlen mintaférfi özvegye. Ja, hogy a Lédererék is beleartottak magukat a dologba. Bagatellügy az!

Léha cinikus nép a pesti nép. De a Kodelkáné debütálását előbb püsszege, később tapsolva intézték el. Kipisszegették és kitapsolták a nyilvánosság színpadáról, mert valahogy úgy érezte a tömeglelek, hogy Kodelkánának semmi keresnivalója nincs a dobogón. Huncut kuplét sehogy sem illeken az ő dalolói vágyó ajkaira. A Léderer-ügy törtélmében meghurcolt névnek nem szabad, nem illik így és ilyen megdöbbséget formában új fényt és ragyogást keresni a társadalom berkeiben.

Mert élni van joga Kodelkánának és minden bánatos özvegynek is. De nem így. A maguk érdekében nem. Megértjük Kodelkát, Léderert és feleségét, a szőke kasszaifundért, ee értelmenlő bálunk Kodelkánára, aki egy szenny- és borzalomhalmaz törtélmén magaslatairól kuplét négedes uamissággal. Jobb lett volna megmaradni, elrejtőzni a világ elől, egyszerű, józsefvárosi ténsasszonyként. Mert kinos, nagyon kinos szemberőhőgni egy derék gazdaasszonyt, akinek az urát baltával vágták darabokra, de akinek mersze van utszéli

Tartós
ket Eg
Várdomb

Legfin

G

cukork

~ S

Tro

Kükü

BO

litorsa

Tro

Ez min

Ajándom dus

Amelyre ma b

Drága az új

Aztán, hogyh

Nem muszáj

Eljössz üzlet

Ugy feltöltöz

Adok kölcsön

Megveszem j

S ha egy ölt

Nálam olcsón

Van nálam e

Mindenből cs

Hogya van o

Hogya ugy

Fridm

ócskaruhák

azonki

Piafa Bratj

oszt

Wei

Mindenne

javitásoka

a legpont

ban készit

eladott, va

két évig j

közönség

kérve va

Wei

ör

Kazincz

uri fe

icz

Ter

(P. Brail

kuplékkal dobogóra állani. Ez a gunyos röhös nem a ténsasszony-

nak fáj a legjobban, hanem azoknak, akik kénytelenek ösztö-

nösen gunyosan röhögni, ennyi korlátozottság láttára és hallatára.

Markovits Ari kitűnő üzletember.

Bonyodalmak egy elvesztett kesztyű körül. — Szegény ruhatárosasszony kesztyűt vásárol a milliomosnak, aki még ezen az üzleten is keres.

Az olyan büntetettre, mint amilyen az alábbi a büntetőtörvénynek nincsen paragrafusa. A büntetőtörvénykönyv, amely a cselekedeteket szigorú értelemben vett jogi, tehát erőhatalmi szempontból bírálja el — Markovits Ari cselekedetét tökéletesen jogszabálysoknak tartja. Ezért viszem az alábbi történetet a nyilvánosság elé — ítélkezzék a közvélemény.

Elvesztett egy pár kesztyű.

Igy kezdődik a történet. A kesztyű a fentemlítt Markovits Ari nevű fiatalember tulajdonát képezte és a Dácia kávéházban vesztett el. A továbbiak elé magyarázatul még annyi kívánkozok, hogy Markovits Ari gazdagságba beleszületett ifjú a ruhatárosasszony pedig természetesen nagyon-nagyon szegény teremtménye ennek a nyomorult világnak. Nos, a gazdag Markovits fiu nem nyugodott bele a kesztyűvesztességébe hiába könyörgött a szegény ruhatárosasszony, kemény szívvel pattant le a kőrő sző — Markovits Ari kijelentette, hogy elcsapta, ha nem teremti elő a kesztyűt, vagy helyette egy másikat.

— Hatszáz lej volt a kesztyű, ugyanilyet vegyen — megértette?! Hatszáz lej — egy ruhatárosasszonynak legalább félhavi jövedelme. — A Markovits fiúnak talán egy kellemes félóra ára: a szegény ruhatárosasszony elindult a keszerves hatszáz lejjel kesztyűt vásárolni. Ugye, már eddig is elég? De tessék csak várni, igen tisztelt közvélemény tovább is következik.

A kereskedő jószívu.

Hosszas válogatás, alkudozás után a ruhatárosasszony egy Hám János utcai üzletbe kerül. Amikor a kereskedő csodálkozik azon, minek egy ilyen szegény asszonynak ilyen finom uri portéka elmondja keserűségét szegényasszony.

— Nézze jóasszony, én nagyon sajnálom magát — ötven lejt elengedek a kesztyű árából.

Igy megvette a szegényasszony a hatszáz lejes kesztyűt ötszázötven lejtért és a nagy szerencsétlenségben boldognak érezte magát az ötven lejt nyereségen.

Ari spekulál.

— Markovits ur, tessék a kesztyű — ugyebár ugyanolyan, mint az volt, amelyik elvesztett?

— Rendben van jóasszony — Markovits ur megvolt elégedve. Ezzel le is zárult volna a kesztyűügy, de Markovits Ari gondolt egyet és ez a gongolat tovább gördítette a cselekményt. A gondolat így indult.

— Minek nekem egy ilyen drága kesztyű? Hogy megint elveszítsem?

Ez a praktikus gongolat a következő kérdést szülte.

— Mondja jóasszony, hol vette ezt a kesztyűt?

A következő negyedórán már a Fodor kereskedésében volt Ari,

— Itt vette ezt a kesztyűt a ruhatáros asszony?

— Itt kérem.

— Nos mutasson egy másikat — egy olcsóbat — úgy háromszáz lej körül.

Ari kiválasztott egy háromszáz lejes.

— Háromszáz lejt pedig kérek vissza.

Bonyodalom ötven lej körül.

Igenám, de a kereskedő csak kétszázötvenet akart visszaadni.

— Igaz, Markovits ur, hogy hatszázlejes a kesztyű, de a szegényasszonynak elégedtem ötven lejt.

Markovits Ari fel volt habordva.

— Mi közöm nekem a maga jószíviségéhez. Hogy jön maga ahhoz, hogy az én ötven lejemet oda ajándékozza?

A kesztyű bolti ára hatszáz lej, amit én választottam, arra háromszáz lej van ráírva, kérem vissza a háromszáz lej differenciát.

Nos, a különös kereskedelmi ügylet ebben a stádiumban van jelenleg. Ari könyörtelenül harcol a ruhatárosné ötven lejtéért — tessék itélni igen tisztelt közvélemény...

Világ koldusai egyesültek

Budapesten megalahult a koldusok világszövetségének fiókja

Budapestről jelentik: Most alakult meg Budapesten a Koldusok Világszövetségének magyarországi fiókja. A koldusegyesület megalakulását Jack Wrawn, a híres londoni koldusvezér budapesti utazása előzte meg, aki — mint utóbb kiderült — azért utazott Magyarországra, hogy az ottani koldusokat a koldusok világszövetségébe tömörítse.

A magyarországi fiók Mr Wrawn felhívására megalakult és az Angyal földön koldusotthonot is alapított, amely a legérdekesebb szociális intézménye Budapestnek. A koldusotthon vezetője Kovács Jánost hetvenhárom éves koldust választották meg. Kovács a tapasztaltabb koldusok egyike, negyvenhárom év óta üzi ezt a mesterségét és már a külföldre is eljutott a híre annak, a koldusok egyszerű pedagógiai módszernek, amellyel a tapasztalatlan koldusokat kiképezi. Az öregkoldus

egyszerbe az érdeklődés közepontjába került. Az újságírók megrohanták és mindegyik számára el kellett mesélnie életörténetét. Valamikor jogszigorló volt, később tékozlása miatt szülei elmeorvóintézetbe zártatták. Amikor a tébolydából kikerült, nyakába vette a koldustarisznyát.

A világszövetség feladatairól Kovács így nyilatkozott, hogy a szövetség legfőbb célja az, hogy a koldusok, gyermekeiből már ne váljanak koldusok, mint eddig.

— Egy pár évtized alatt — mondotta — mag kell szünnie annak, hogy az emberek kolduljanak.

Kovács végül elárulta azt is, hogy a szövetség anyagilag is támogatja tagjait és Mr. Wrawn a budapesti koldusok segélyezésére ezer dollárt vitt magával Londonból.

A mintavásár mérlege

Seregszemle a kiállítók között.

A Dácia nagyterméből kivonult már a karácsonyi mintavásár, amely, ha anyagilag nem is a legkedvezőbb mértékkel zárult, de külsőségekben impozáns felvonulása volt a szatmári és környékbeli iparnak és kereskedelemnek. Dr. Lányi Ernő. Zalay Gyula és Weisz Zoltán neveihez fűződik a siker, amely nem könnyű munka eredménye volt.

A technikai munkálatokat Sallay Imre mérnök végezte, az izléses kirakatok Adler Manó kirakatrendező hozzáértését dicsérték.

Tartsunk egy kis terepszemlét a lezajlott vásár után.

Edelmann A. és fiaivégyszeti gyára különböző kémiai cikkeivel aratta a szakértők legteljesebb elismerését.

Jeremiás Zsigmond likörgyárának készítményei a legigényesebb kritikát is kiállították. A gyár kóstoló délutánokat rendezett a ki-

állítás, nagy keletje volt a kitűnő liköröknek, amelyek már országsszerre elismertek.

Kellner és Komlós nyomda-festők gyár az egész országban egyedülálló minőségű nyomda-festékével aratott nagy sikert.

«Manila» ostromgyárra kiállítás előtt különösen szerda nap volt nagy forgalom. A cég-gyarmányai nagyon megnyerték a vidéki gazdaközönség tetszését.

Schwéger B. tükör és üveg-csiszoló kiállítása valóságos szenzációja volt a vásárnak. Alandóan nagyközönsége volt a gyönyörűen mintázott üvegeknek.

Szatmári fatermek és gőzfűrészt. parkettai a szakkörök legteljesebb elismerését vívták ki.

Unió saphagyár és kalapke-rekeskedelmi vállalat izléses kiállításának nagy keletje volt.

Vulkán téglagyár rt. készítményei különösen az izléses cse-

répalkályhák általános tetszéssel találkoztak.

Weisz Testvérek szalagszövő gyára pompás mintakollekciót állított össze a gyár készítményeiből.

A zelesztyei üvegyár kiállítása fejlett iparüzemről tanuskodott.

A Bőrdruipari rt. lerakata pompás készítmények dus rak-tára volt. A gyárüzem sokat fejlődött, mióta Szatmárról Nagy-váradra tette át székhelyét.

Szekely és Einstein bórdíszmü-áruháza méltó versenytársa volt és különösen az áruk olcsóságával tűnt ki.

Kondor Gedeon timárüzemének a kiállítása is nagyon tetszett.

Tólas Lajos művészi kivitelű cipő készítményei általános elismeréssel találkoztak.

A Viktoria cipőkrémgyár izlés-es kollekciója jó reklám volt a gyár készítményének.

Blum Jenő és Lóvi Rihard konyha-berendezésgyár megbizottja, a gyár kiváló készítményeivel exszcellált.

Gyene Adolf irógépei tetszettek.

Lefkovits és Goldberger rész-öntő üzemének produktumai egy fejlett üzem reprezentáns gyártmányai voltak.

A „Mechanic” műszaki vállalat az Astra gyár készítményével, azonkívül különböző műszaki, villamosági és autófelszerelési-cikkekkkel szerepelt nagy sikerrel.

Meteor mérleggyár és gépjavitó műhely készítményei egy életképes iparüzemről tanuskodnak.

Markos György kocsigyártó üzemének kiállítása valóban szép produktumokkal reprezentált.

Rozsnyai és Jászai műszerész üzem irógépekkel, műszaki cikkekkkel keltett feltűnést.

Özv. Róth Gyuláné mérleg-készítő üzemé tetszett csikkeket állított ki.

Wohl és Ille vaskereskedők kiállítása általános tetszéssel találkozott.

A Szatmári vas és vasáru behozatali rt-nak a Deák téren külön felállított pavilonja a Ford gépek reprezentabil kiállítása volt.

A lakberendezési vállalatok közül a Scoala arte si meserie há-lószoba berendezése keltett méltó feltűnést. Ezenkívül

Littezky Ernő asztalos üzemének kiállítása is nagy tetszést keltett.

A Rosenfeld Miksa cég külön termében pompás szőnyegek, terítők, keleti hangulatot varázsoltak.

A cég ezenkívül gazdag anyag-raktárának nagy választékát mutatta be, női szövetek, kelengé-vásznak és hasonló cikkekből.

A Reich Zsófia függöny és kézimunka kiállítása a mintavásár egyik színes etapja volt. Ungancsak gyönyörű darabokat állított ki.

„Perzsia” szőnyegszövő intézet, amelynek egytől egyig értékes darabjai állandóan nagyszámu közönséget vonzottak.

Spitzer Izrael és Társa butor-szövet kiállítása a cég régi jó hírnevét igazolta.

Valóságos szenzáció számba ment az

„Aladin” csodalámpák kiállítása. Megbámulták a praktikus szerke-zetű pompásan világító petróleum lámpákat, melyekkel a kiállító nagy vásárt is csináltak.

A ruházati cikkek csoportjában *Iczkovits Testvérek* uri divat üzletének akadt állandóan nagy-számu látogatója. A cég izléses, szép kiállítással reprezentált.

Farkas Dezső női kelengye ki-állítását méltóan igazolta a cég pozícióját a szatmári piacon. *Grosz Gizella* fűzőkészítő tökéletesgyártmányu áruival vett részt a kiállításon.

Iffy. Weisz Ignác ruhakereskedése szintén szép eredményt könyvelhetett el.

Jelenik Lajos kalaposüzemének kiállítása egy törekvő iparos nagy fejlődéslehetőségekkel bíró üzeme-nék a megnyilatkozása. Jó minőségű, csinos kivitelű és olcsó árucikkeinek nagy keletje volt.

A szabóipar szép számmal reprezentált. A kiállítók egytől egyig igazolták, hogy ebben az iparág-ban Szatmár az utóbbi időben a nagyvárosiasság színvonalát érte el. Olyan szabócégeknek vannak, amelyek megállják a versenyt a nagyvárosi és kolozsvári cégekkel.

Lovász György férfiszabó ki-állítását egyöntetű dicséretet vál-tott ki. A cég különösen a len-gyelke specialitásával ekszcitált, ezenkívül kiállított zakó, szmo-king és frakköltönyei egyaránt a szabóművészet remekei.

Svéd Péter férfi szabó üzeme műremekbe készült szmoking és frakköltönyöket állított ki. A cég a legjobb szatmári szabócégek közé tartozik.

Szeibert Adám férfiszabó üzeme ugyancsak hozzájárult a szatmári szabóipar kiállítási sikeréhez. A kiállítási fülkéjében remekbesza-bott ruhái pompáztak.

Rubin Dávid szőrméüzletének a kiállítása gazdag, választékos ki-állítási tárgyakkal egészíti ki a ruházati cikkek oszlopjainak vál-tozatos műsorát.

Az élelmi cikkek sorozatában elsősorban a kiállítás legimpo-zánsabb részlete.

Az *Uhu pótkévégyár* nagysza-bású és izlésesen összeállított lerakati helye keltett feltűnést. A gyár immár nagyon népszerű gyártmányainak legkülönbözőbb változataiból állították össze, a feltűnőskített kirakatot.

Valent Vilmos kolbászárúgyára a mesebeli *kolbász* ól font házikót elevenítette fel igen ötletesen. A házikó napról-napra fogyott a mintavásár közönsége elfogyasztotta a kolbászból font korintusi oszlopokat.

Ugyancsak izléses volt a *Vlár és Muntean* vaj és sajtgárának a kiállítása, amely rövidesen ha-sonló sorsra jutott.

Fülöp Lajos cukrász, továbbá *Barna és Társa* cukorka üzlete szintén dicséretet érdemelnek a szép kiállításerő.

Feltűnt még a kiállításon:

A *Corso* bazár gazdag karácsonyi lerakata, amely a legpom-pásabb és legváltozatosabb tárgyakat tartalmazta.

Blatniczky István játékarúgyá-rának lerakata ugyancsak látoga-tott volt.

Hertz Sándor divatcikkei na-gyon kelendőek voltak.

Ugyancsak látogatott volt a *Róth Armin* kiállítása is.

Gárdos Ferenc könyvkötő ki-állítását szintén megérdemelt si-kert aratott.

Referádánk végére hagytuk azo-kat a kiállításokat, amelyek a mintavásár pompás diszei voltak: a szatmári iparművészek felvonu-lását.

Bíró Lulu nagy művészi kész-ségre valló díszlettervezéseinek állandó közönsége volt. Ugyan-csak a művészet varázsával hat-tottak.

Dr. Boray József porcellán és üvegfestészetének műremekei.

Szankóczy István iparművész kiállítása mindenkitől megcsodált látványosság volt.

Mezey Elemér nagybányai ipar-művész a művészváros jóhírnevét növelte gyönyörű kiállításával.

Bár szorosan véve nem ide-tartozik, de a kiállított tárgyak művészi értékénél fogva az ipar-művészeti sorozatban kell megem-líteni.

Maison Elisabeth női divatszalo-njának pompásan reprezentáló kiállítását.

Tóth S. Imre fényképész kiál-lítását szintén e helyen illeti di-csérlet.

A virágkertészet köréből *Fekete Mária* és *Berey Károlyné* egyaránt nagyszerű izlésrevaló kiállít-sokkal díszítették a mintavásárt.

HIREK

Nagy Rádió városunkban!!

Szerdán történt a minta-vásáron. A hefvásáros vi-dékiek zsufolaság megtöltöt-ték a termet az atyafiak bá-multák a diszes kirakatokat és izgatottan várták a csodát — a rádiót.

A vásári tömegben egy kis lány gyurja magát előre és a rendező után tudako-zódik:

— Tessék má mondani kérem ki a legfőbb ebbe a vásárba?

A kis paraszt lányt dr. Lányi Ernőhöz utasítják, meg is találja Lányit sok keresgélés után kér tőle valamit.

— Kérem szépen azt mond-ják, hogy itt van valami rádium amivel messzire le-het beszélni. Tessen már megengedni kérem, hogy fel-szólítsam Klivlandot, ott van az édesanyám, szeretném megsürgéini a beutazását.

Lányi nem jött zavarba, kivágta magát a kis Marika előtt:

— Tudod fiam csak áng-liusul lehet azon beszélni, ugy pedig itt senki sem tud. Látnod, hogy mindig csak zenélnék...

A rádióval kapcsolatosan még, következő eset történt: Tudvalevőleg a leggyat-rabban recsegős élvezhetet-len melódiákat adott ki a rádió tölcseré, nem is nagyon

voltak meglegedve a szer-dai alyafiak. Végre aztán csoda történt: a teremben diadalmasan és tisztán zen-dült fel egy opera ária.

— Emmá igen. Emmá döfi. Tesvir, mintha csak a terembe huznák a talp alá...

Valóban úgy is történt, a helybeli katonazenekar zen-dített rá a teremben.

Hétfőn este Bilincsek. A Deborah zsidó leányegyesület foglalta le ma estére a színházat, ahol ez alkalommal nagyszerű drámáját, a Bilincsek-et hozza színre a társulat. Fekete Irén, Movás Irén, Földes Miklós és Békefy kezében vannak a fő szerepek Konferál: Markovits Rudion. A zsidó tárgyú dráma megkapóan veti fel a mostanság kü-lönösen aktuális zsidó problé-mának egy karakterisztikus epi-zódját.

Bottány Kálmán estélye 27-én lesz. A tavalyi szezon népszerű bonvivánja tegnapi a saját rendezésében tarka es-télyt hirdetett a Cecil nagyerme-ben. Közben betegség agynak döntötte a kitűnő művészt, aki tegnapi már elhagyta kényszerű szobafogságát és az estélyét 27-én fogja megtartani.

A külföldi diákskelő ja-vára jól sikerült műsoros estélyt rendezett az elmúlt héten az akció vezetősége a református iskola tornacsarnokában. Az es-télyt egy anyagi, mint erkölcsi szempontból jól sikerült. A di-ákakció egyébként is a legtelje-sebb siker jegyében folyik.

Harisnyák és zoknikban
legnagyobb választék

ICZKOVITS TESTVÉREKNEL
Piața Brătianu (Deák-tér)

Az Elite kávéház min-den éjjel reggelig nyitva! Szolid árak! Pontos kiszol-gálás! Kitűnő ételek és ita-lok! Elsőrangú cigányzene. Kérjük a n. é. közönség szíves pártfogását.

Elite kávéház.

Eladó alig használt silszkin bunda olcsó árban. Bővebbet a színházi pénztár-nál.

Tartós és elegáns cipőt a legújabb divat szerint készít **sustyak Bálint** cinész Boross-Bálint ucca 5. sz. Hó és sárcipő javítást elvállal.

ROSENFELD :: MIKSA ::

karácsonyi vására

vászon damaszt és

kelengye-cikkek

szenzációs alkalmi beszer-zése

szövetek szőnyegek

Legnagyobb választékban

Legjobb árak

Legolcsóbb árak!

Alapítva 1877

Telefon 137.

Őszi és téli idényre

a legdivafosabb ruha, kosztüm és kabát-szövetek mintás és si-ma színekben, valamint leg-utolsó divatszertini minás és belés selymek az összes létező minőségben és színekben, ve-lour sifonok, bársonyok és csipkék legnagyobb vá-lasztékban érkeztek

FISCHER ANTAL

SELVÉN ÉS DIVATKÖZVETŐ

Balaszt sifonok, lenvásznak, paplanok és harisnyák nagy választékban. Satu-Mare leg-nagyobb selyem- és csipke áru-háza, P. Brătianu (Deák-tér) 14.

sár- és hócipők

a legolcsóbb napi árban, vala-mint vízmentes vadász-cipők és csizmák nagyválasztékban

Vaidánál
volt Beta bizományosa.

Str. Mihai Viteazul (Rákóczi u.) 27.

Menetjegy iroda
Jegyek a külföld minden átlomására. Telefon 249.

Utlevél vizumot
szerez gyorsan és pontosan a legolcsóbb áron

Futár mindennap
Iroda : Str. Horia (Károlyi-köz) 2.

Uj fodr
nan berende-
letemet a sz-
Kardos diva-
alatt) megny-
jóbarátaim é-
ves pártfogá-
Surányi, uri

Gyapi
nagyan és
férfi és gyer-
sálak legjut-
F

kézi
vált

Kazinczy ut-
Fehérnemű en-
ooo szoml-

U
viumok
pontosan,
szerdát
Tevic
Piata Br-

Tisztelett-
lyentiszte-
hogy

a
á

meg

Valamin
és fran

Műhelye
ális mun-
lett első-
kel
cnikerb
speciali-

Lovász

Husvágó
1 garitaur
Franciá f-
Zsemle ör-
5 litogram

VASZ
P. Brătianu

MAXNALL
Piața

MAXNALL
Piața

MAXNALL
Piața

MAXNALL
Piața

MAXNALL
Piața

MAXNALL
Piața

MAXNALL
Piața

MAXNALL
Piața

MAXNALL
Piața